



PARLAMENTNÁ ŠTÚDIA

01/2019

INŠTITÚT PREDČASNÉHO HLASOVANIA VO VYBRANÝCH KRAJINÁCH

Vypracovala: Mgr. Krisztina Csillag, Odbor Parlamentný inštitút K NR SR
Supervízor: RNDr. Katarína Kubišová, vedúca Oddelenia parlamentného výskumu
a vzdelávania
Schválil: JUDr. Milan Hodás, PhD., riaditeľ Odboru Parlamentný inštitút K NR SR

Január 2018

Materiál slúži výlučne pre poslancov Národnej rady SR a zamestnancov Kancelárie NR SR a nemôže v plnej miere nahrádzať právne, alebo odborné poradenstvo v danej oblasti. Údaje, použité v materiáli, sú aktuálne k dátumu jeho zverejnenia. Zverejňovanie materiálu je možné iba so súhlasom Parlamentného inštitútu a autora.

Obsah a zadanie požiadavky sa môže v niektorých prípadoch zmeniť v priebehu vypracovávania odpovede na požiadavku na základe konzultácie so zadávateľom.

Anotácia

Autor v práci porovnáva rôzne formy predčasného hlasovania, a to konkrétne korešpondenčné hlasovanie (hlasovanie prostredníctvom pošty) a hlasovanie osobne v stanovených dňoch pred vypísaným dňom konania volieb s dôrazom na lehoty vykonania uvedených foriem odovzdávania hlasov vo voľbách.

Kľúčové slová

korešpondenčná voľba, hlasovanie poštou, hlasovanie osobne, predčasné hlasovanie

Obsah

Úvod

Tabuľka: Porovnanie jednotlivých foriem predčasného hlasovania

Grafické spracovanie výsledkov

Záver (stručné zhrnutie)

Zoznam použitých zdrojov

Úvod

Ústava Slovenskej republiky obsahuje viacero článkov, ktoré sa buď priamo alebo nepriamo týkajú volebného práva. Podľa čl. 30, ods. 1, Ústavy Slovenskej republiky majú „*občania právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí buď priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov. (...)*“ Volebné právo je tak ústavou garantované ako základné politické právo každého občana a má významné miesto v systéme ľudských práv a základných slobôd. Pojmovovo volebné právo môžeme definovať ako súbor právnych noriem regulujúcich základné podmienky výkonu volebného práva, medzi ktoré neodmysliteľne patrí organizačno-technický aspekt volebného práva, a to formy a spôsoby hlasovania.

Inštitút predčasného hlasovania predstavuje jednu z možností vykonania aktívneho volebného práva a v moderných demokratických štátoch sa považuje za jeden z významných prejavov realizácie tzv. pozitívneho záväzku štátu, ktorého hlavným cieľom je odstraňovanie prekážok vo výkone volebného práva. Inštitút predčasného hlasovania je cieľovo zameraný na tie okruhy voličov, ktorí majú objektívne prekážky na vykonanie volebného práva, t.j. trvale žijú v zahraničí, resp. sa nezdržiavajú v zahraničí, avšak v deň konania volieb sa nenachádzajú v mieste trvalého bydliska alebo majú určitý handicap. Význam inštitútu predčasnej voľby umocňuje skutočnosť, že reálne kompenzuje nedostatky zriaďovania volebných okrskov na pôde zastupiteľských úradov v zahraničí, ktoré sú v závislosti od geografickej vzdialenosti často neprístupné pre voličov žijúcich v zahraničí.





Vychádzajúc z poznatkov politologickej komparatistiky možno identifikovať nasledovné formy predčasného hlasovania:









- 1.) korešpondenčné hlasovanie (hlasovanie prostredníctvom pošty),
- 2.) hlasovanie osobne v stanovených dňoch pred vypísaným dňom konania volieb.





Štátni občania Slovenskej republiky, ktorí sa v deň voľby zdržiavajú mimo územia Slovenskej republiky môžu podľa Zákona 180/2014 Z.z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov voliť predčasne len korešpondenčným hlasovaním. Zákon v §57, odseku 3, písmen a) a b) stanovuje, že „*poštou môže voliť volič, ktorý nemá trvalý pobyt na území Slovenskej republiky a ktorý bol na základe žiadosti zapísaný do osobitného zoznamu voličov a volič, ktorý má trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, v čase volieb sa zdržiava mimo jej územia a o voľbu poštou požiada obec, v ktorej má trvalý pobyt*“. Korešpondenčná voľba podľa tohto ustanovenia nie je síce viazaná na trvalý pobyt na území Slovenska, podmienkou pre jej vykonanie však je zdržiavať sa v čase konania volieb v zahraničí.





V rámci našej práce sme analyzovali inštitút predčasného hlasovania v 35 krajinách. Išlo o krajiny EÚ 28, krajiny Európskeho združenia voľného obchodu (Island, Lichtenštajnsko, Nórsko, Švajčiarsko), Austráliu, Kanadu a Spojené štáty americké.






Tabuľka: Porovnanie jednotlivých foriem predčasného hlasovania

| Krajina Formy predčasného hlasovania | Korešpondenčné hlasovanie | Hlasovanie osobne v stanovených dňoch pred vypísaným dňom konania volieb | Poznámky |
|---|---|--|---|
| Austrália |  Hlasovanie poštou nie je viazané na trvalý pobyt na území Austrálie ani na miesto pobytu. <ul style="list-style-type: none"> ✓ Federálne voľby ✓ Voľby do parlamentov federálnych štátov ✓ Voľby do orgánov miestnych samospráv Osobám registrovaným ako voliči prostredníctvom pošty sú hlasovacie lístky a obálky na voľbu poštou doručené automaticky. Lehoty sa líšia v závislosti od konkrétnych federálnych štátov a teritórií. |  <ul style="list-style-type: none"> ✓ Federálne voľby ✓ Voľby do parlamentov federálnych štátov Možnosť odovzdať hlas v centrách predčasného hlasovania, resp. v akejkoľvek pobočke Austrálskej volebnej komisie. Lehoty sa líšia v závislosti od konkrétnych federálnych štátov a teritórií. | <p>K predčasným možnostiam hlasovania patrí aj telefonické asistovanie pri hlasovaní.</p> <p>Zákon umožňuje predčasné hlasovanie z viacerých dôvodov, akými sú čerpanie materskej dovolenky, neschopnosť opustiť pracovisko, atď.</p> |
| Belgicko |  Len štátni občania Belgicka žijúci v zahraničí <ul style="list-style-type: none"> ✓ Parlamentné voľby |  * | <p>*Na zastupiteľských úradoch v krajinách, ktoré sú členskými štátmi EÚ je umožnené hlasovať osobne jeden deň pred vypísaným dňom volieb, v tretích krajinách dva dni pred oficiálnym začiatkom volieb. Tento spôsob</p> |

| | | | |
|------------------------|---|---|--|
| | <p>Šesť mesiacov pred voľbami zasielajú zastupiteľské úrady oprávneným voličom list potvrdzujúci zápis do zoznamu voličov a upresnenie preferovaného spôsobu hlasovania. Hlasovacie lístky sú odoslané voličom najneskôr 12 dní pred vypísaným dňom volieb. Voliči zasielajú svoje hlasovacie lístky tak, aby boli doručené najneskôr do 13:00 hod. v deň konania volieb.</p> | | hlasovania však nebudeme považovať pre účely tejto štúdie za predčasný. |
| Bulharsko |  |  | |
| Chorvátsko |  |  | Súčasná vláda plánuje zavedenie hlasovania poštou pre Chorvátov žijúcich v zahraničí. |
| Cyprus |  |  | |
| Česká republika |  |  | Súčasná vláda má vo svojom programovom vyhlásení zavedenie možnosti korešpondenčného hlasovania. |
| Dánsko |  |  Nie je viazané na trvalý pobyt v Dánsku. | Napriek tomu, že dánsky výraz pre tento postup je „voľby poštou“, nevzťahuje sa to na situáciu, v ktorej môžu voliči posilať svoje hlasy tradičnou poštou. Dánske orgány preto preferujú výraz „skoršie voľby“, keďže to vyjadruje |

| | | | |
|-----------------|--|---|--|
| | | <ul style="list-style-type: none"> ✓ Parlamentné voľby ✓ Voľby do orgánov miestnych samospráv ✓ Referendum ✓ Voľby do EP <p>Oprávnení voliči žijúci v Dánsku odovzdávajú svoj hlas najskôr tri týždne a najneskôr dva dni pred vypísaným dňom volieb.</p> | <p>hlavnú vlastnosť a to, že tento typ volieb sa musí uskutočniť pred dňom volieb. Skoršie voľby sa konajú pod záštitou dánskych orgánov alebo správcov hlasov menovaných dánskymi orgánmi na výkon tejto úlohy a materiálmi obstaranými dánskym Ministerstvom hospodárstva a vnútra. Výraz „voľby poštou“ odkazuje na skutočnosť, že výsledky hlasovania v kontrolovanom prostredí odosielajú správcovia hlasov poštou na príslušné orgány dánskych obcí, kde daní voliči bývajú.</p> |
| Estónsko |  <p>Len štátni občania Estónska žijúci v zahraničí</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Parlamentné voľby ✓ Voľby do EP <p>Žiadosť o zaslanie obálok s hlasovacím lístkom je potrebné zaslať na adresu zastupiteľského úradu najneskôr 30 dní pred vypísaným dňom volieb. Volič odosiela obálku s vyplneným hlasovacím lístkom tak, aby Národná volebná komisia získala obálky zo zastupiteľského úradu najneskôr 4 dni pred oficiálnym začiatkom volieb.</p> |  <ul style="list-style-type: none"> ✓ Parlamentné voľby ✓ Voľby do orgánov miestnych samospráv ✓ Voľby do EP <p>Hlasovať predčasne je umožnené osobne aj mimo volebného zoznamu, v ktorom je volič zapísaný. Predčasné hlasovanie sa uskutoční 6 dní pred vypísaným dňom volieb a trvá 3 dni.</p> | <p>Hlasovať predčasne je umožnené okrem iného aj elektronicky. Predčasné elektronické hlasovanie sa uskutoční desiaty deň pred oficiálnym začiatkom volieb a trvá jeden týždeň.</p> |
| Fínsko |  <p>(od roku 2019)</p> <p>Len štátni občania Fínska žijúci v zahraničí</p> |  <ul style="list-style-type: none"> ✓ Parlamentné voľby ✓ Prezidentské voľby | <p>Hlasovať predčasne osobne môžu členovia posádky oprávnení voliť na fínskej lodi na medzinárodných vodách. V takomto prípade je umožnené voliť už 18 dní pred oficiálnym začiatkom volieb.</p> |

| | | |
|-------------------|---|--|
| | <ul style="list-style-type: none"> ✓ Prezidentské voľby ✓ Voľby do EP <p>Fíni žijúci v zahraničí budú mať možnosť voliť poštou najbližšie v prezidentských voľbách v apríli 2019 a vo voľbách do EP v máji 2019.</p> | <ul style="list-style-type: none"> ✓ Voľby do orgánov miestnych samospráv ✓ Voľby do EP <p>Možnosť predčasného hlasovania osobne v rámci Fínska v centrách predčasného hlasovania alebo na zastupiteľskom úrade v zahraničí. Predčasné hlasovanie sa uskutoční 11 dní pred oficiálnym začiatkom volieb a trvá 4 dni.</p> |
| Francúzsko |  <p>Len štátni občania Francúzska žijúci v zahraničí</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Parlamentné voľby <p>Žiadosť o voľbu poštou sa zasiela na zastupiteľský úrad tak, aby bola žiadosť doručená najneskôr do 1. marca v roku, kedy sa uskutočnia voľby. Vyplnený hlasovací lístok musí byť doručený na adresu zastupiteľského úradu najneskôr v piatok do 12:00 pred vypísaným dňom konania volieb.</p> |  |
| Grécko |  |  <p>V súčasnosti prebiehajú diskusie o možnosti volieb prostredníctvom pošty pre Grékov žijúcich v zahraničí.</p> |

| | | | |
|------------------|---|--|--|
| Island |  |  <ul style="list-style-type: none"> ✓ Parlamentné voľby ✓ Prezidentské voľby ✓ Voľby do orgánov miestnych samospráv | Oprávnení voliči majú možnosť voľiť predčasne viackrát. Za platný sa považuje posledný odovzdaný hlas. |
| | | Predčasné hlasovanie začína 8 týždňov pred vypísaným dňom volieb. Možnosť osobne hlasovať v rámci Islandu a aj na zastupiteľských úradoch. | |
| Holandsko |  Len štátni občania Holandska žijúci v zahraničí <ul style="list-style-type: none"> ✓ Parlamentné voľby ✓ Referendum |  | |
| | Štátna volebná komisia zasiela hlasovacie lístky zaregistrovaným voličom najskôr 4 týždne pred vypísaným dňom volieb. Oprávnení voliči odosielaajú vyplnené hlasovacie lístky tak, aby boli doručené v deň volieb na ktorúkoľvek adresu zastupiteľského úradu najneskôr do 15:00. | | |
| Írsko |  <ul style="list-style-type: none"> ✓ Prezidentské voľby ✓ Parlamentné voľby |  | |

✓ Referendum

Len konkrétne kategórie oprávnených voličov s trvalým pobytom na území Írska

- Íri s diplomatickou hodnosťou vyslaní na misiu a ich partneri,
- členovia Gardy Síochána,
- osoby zamestnané v ozbrojených silách,
- osoby, ktoré nemôžu hlasovať osobne z dôvodu telesného postihnutia,
- študenti vzdelávacej inštitúcie na území Írska, ktorá je vzdialená od volebného okrsku, kde je daná osoba zapísaná,
- osoby vo výkone trestu odňatia slobody.

Kanada



Hlasovanie poštou nie je viazané na trvalý pobyt v Kanade ani na miesto pobytu počas volieb.

- ✓ Federálne voľby
- ✓ Všeobecné voľby
- ✓ Voľby do orgánov miestnych samospráv
- ✓ Referendum







Hlasovanie predčasne osobne je viazané na trvalý pobyt v Kanade.

- ✓ Federálne voľby
- ✓ Všeobecné voľby
- ✓ Voľby do orgánov miestnych samospráv
- ✓ Referendum

Predčasné hlasovanie osobne na území Kanady sa uskutoční 10 dní

Hlasovanie poštou zo zahraničia sa viaže na zápis do Medzinárodného registra voličov. Len tí oprávnení voliči môžu hlasovať, ktorí v minulosti mali trvalý pobyt v Kanade, resp. potvrdzujú, že majú v úmysle vrátiť sa do Kanady v blízkej budúcnosti. T.z. v čase konania volieb nemusí mať volič trvalý pobyt na území Kanady, avšak podmienkou je, aby vedel preukázať trvalý pobyt v Kanade z minulosti, resp. zámer vrátiť sa do materskej krajiny.

| | | | |
|------------------------|---|--|--|
| | <p>Žiadosť o hlasovanie poštou sa odosiela najneskôr 6 dní pred vypísaným dňom volieb. Vyplnený hlasovací lístok sa odosiela včas, aby bol doručený kompetentnej autorite najneskôr v deň konania volieb.</p> | | pred vypísaným dňom volieb a trvá 4 dni. |
| Lichtenštajnsko |  <p>✓ Parlamentné voľby</p> <p>Hlasovacie lístky a obálky sú automaticky odosielané na adresy oprávnených voličov. Vyplnené hlasovacie lístky sa odosielajú najskôr 14 dní pred vypísaným dňom volieb včas, aby boli doručené kompetentnej autorite najneskôr 2 dni pred voľbami.</p> |  | <p>Hlasovacie lístky odoslané poštou na adresy oprávnených voličov sa okrem voľby poštou môžu použiť aj na osobnú voľbu v danom volebnom okrsku, kde je volič zapísaný.</p> <p>V roku 2013 hlasovalo poštou počas parlamentných volieb až 95% oprávnených voličov.</p> |
| Litva |  <p>✓ Parlamentné voľby ✓ Prezidentské voľby ✓ Voľby do EP ✓ Voľby do orgánov miestnych samospráv ✓ Referendum</p> <p>Len konkrétne kategórie voličov</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osoby v špeciálnej starostlivosti z dôvodu ich zdravotného stavu alebo veku, |  <p>✓ Parlamentné voľby ✓ Prezidentské voľby ✓ Voľby do EP ✓ Voľby do orgánov miestnych samospráv ✓ Referendum</p> <p>Predčasné hlasovanie osobne sa uskutoční v poslednú stredu a vo štvrtok pred vypísaným dňom volieb.</p> | <p>Na diplomatických misiách majú voliči voľný prístup k hlasovacím lístkom a obálkam najmenej 20 dní pred vypísaným dňom volieb.</p> |

-
- osoby vykonávajúce povinnú vojenskú službu, aktívnu vojenskú službu, štátnu službu v zahraničí,
 - osoby vo výkone trestu odňatia slobody.

Hlasovanie poštou možné na vybraných poštách v poslednú stredu, štvrtok a piatok pred vypísaným dňom volieb.

Lotyšsko



Len štátni občania Lotyšska žijúci v zahraničí

- ✓ Parlamentné voľby

Žiadosti o hlasovanie poštou môžu byť predložené na ktorejkoľvek zahraničnej misii Lotyšska, ktoré organizujú hlasovanie prostredníctvom pošty. Hlasovacie lístky sa odosielajú tak, aby boli doručené v deň konania volieb najneskôr do 20:00.

Luxembursko



Hlasovanie poštou nie je viazané na trvalý pobyt ani na miesto pobytu počas konania volieb.

- ✓ Parlamentné voľby
- ✓ Voľby do EP

Žiadosť o hlasovanie poštou musí byť zaslaná okrsku, v ktorom má volič trvalý pobyt

najneskôr 26 dní pred vypísaným dňom volieb. V prípade štátnych príslušníkov žijúcich v zahraničí je táto lehota najneskôr 40 dní pred voľbami. Hlasovacie lístky odosiľajú voliči na adresu volebného okrsku najneskôr 30 dní pred konaním volieb. Voliči žijúci v zahraničí ich odosiľajú najneskôr 15 dní pred konaním volieb.

Maďarsko



Len štátni občania Maďarska žijúci v zahraničí

- ✓ Parlamentné voľby
- ✓ Referendum
- ✓ Voľby do EP

V žiadosti o zápis do volebného zoznamu sú oprávnení voliči povinní určiť, akým spôsobom si chcú prevziať hlasovací lístok s obálkou. Obálku s vyplneným hlasovacím lístkom môžu odoslať na adresu štátnej volebnej komisie, zastupiteľskému úradu, resp. na adresu ktoréhokoľvek volebného okrsku včas, aby bola doručená na toto miesto jeden deň pred vypísaným dňom volieb.



V parlamentných voľbách odovzdávajú štátni občania žijúci v zahraničí len jeden hlas, a to konkrétnej strane v rámci proporčného volebného systému.

Malta



Letecká spoločnosť Air Malta ponúka v deň konania volieb oprávneným voličom zvýhodnené spätné letenky.

Nemecko



Hlasovanie poštou nie je viazané na miesto pobytu ani na trvalé bydlisko v Nemecku.

- ✓ Parlamentné voľby
- ✓ Voľby do EP

Podmienkou je získanie volebnej karty, spolu s ktorou kompetentná autorita odosiela hlasovacie lístky s obálkou. Žiadosť o vydanie volebnej karty môžu voliči podať najneskôr posledný piatok pred voľbami. Volič odosiela vyplnené hlasovacie lístky tak, aby boli doručené najneskôr v nedeľu do 18:00 hod.

Nórsko



- ✓ Parlamentné voľby

- ✓ Parlamentné voľby

Oprávnení voliči, ktorí z rôznych dôvodov nedokážu odovzdať svoj hlas predčasne na zastupiteľskom úrade majú možnosť hlasovať prostredníctvom pošty. Hlasovací materiál zasiela zastupiteľský úrad.

(Bližšie informácie nie sú k dispozícii)

V rámci Nórska je skoré hlasovanie možné aj mimo volebného okrsku, v ktorom je volič zapísaný, avšak nemá možnosť preferenčného hlasovania, hlasuje len za konkrétnu politickú stranu. Skoré hlasovanie možné najskôr 1 mesiac pred vypísaným dňom volieb.

Oprávnení voliči, ktorí z rôznych dôvodov nedokážu odovzdať svoj hlas počas skorého hlasovania môžu kontaktovať obecný úrad v obci, kde

Nórsky volebný zákon rozlišuje medzi skorým hlasovaním, angl. „ordinary advance voting“ a predčasným hlasovaním „early advance voting“. Predčasné hlasovanie sa uskutoční pred skorým hlasovaním.

má volič trvalý pobyt a odovzdať svoj hlas predčasne. Predčasné hlasovanie je možné 2 mesiace pred vypísaným dňom volieb.

Oprávnení voliči, ktorí sa zdržiavajú v zahraničí môžu odovzdať svoj hlas predčasne na zastupiteľských úradoch a na ostrovoch Svalbard a Jan Mayen.

Poľsko



Hlasovanie poštou nie je viazané na miesto pobytu počas konania volieb.

- ✓ Parlamentné voľby
- ✓ Prezidentské voľby
- ✓ Voľby do EP

V rámci Poľska je oprávnený volič povinný informovať kompetentný orgán v mieste bydliska najneskôr 21 dní pred voľbami o voľbe poštou. Kompetentný orgán zasiela hlasovacie lístky a obálky najneskôr 7 dní pred vypísaným dňom volieb. V prípade voľby poštou zo zahraničia je potrebné notifikovať zastupiteľský úrad, ktorý odosiela hlasovacie materiály najneskôr 10 dní pred voľbami.



Portugalsko



✓ Parlamentné voľby

Len konkrétne skupiny oprávnených voličov môžu hlasovať predčasne za podmienky, že sa zdržiavajú v zahraničí (viazanosť na trvalý pobyt v Portugalsku).

- vojenský personál,
- lekári, zdravotné sestry,
- výskumní pracovníci,
- študenti,
- chorí a liečení voliči v zahraničí,
- voliči, ktorí sú manželskom zväzku, resp. príbuzenskom zväzku s vyššie uvedenými osobami.

Žiadosť o voľbu predčasne sa odosiela kompetentnej autorite na adresu trvalého bydliska. Lehoty sa líšia v závislosti od konkrétnej skupiny voličov.

Rakúsko



Možnosť hlasovať poštou majú aj osoby vykonávajúce trest odňatia slobody, osoby v ústavoch zdravotnej starostlivosti, imobilné osoby.

Žiadosť o vydanie voličskej karty viazaná na trvalý pobyt v Rakúsku, avšak nie na miesto pobytu v čase volieb.

- ✓ Federálne voľby
- ✓ Prezidentské voľby
- ✓ Referendum

Oprávnení voliči odosielaajú žiadosť o vykonanie voľby poštou kompetentnej autorite v mieste trvalého pobytu. Žiadosť sa odosiela najskôr v deň vyhlásenia volieb a najneskôr 3 dni pred voľbami. Hlasovacie lístky sa odosielaajú včas a tak, aby boli doručené na adresu kompetentnej autority v mieste trvalého pobytu najneskôr v deň konania volieb.

Rumunsko



Len štátni občania Rumunska žijúci v zahraničí

- ✓ Parlamentné voľby



(bližšie informácie nie sú dostupné)

Slovinsko



Hlasovanie poštou nie je viazané na miesto pobytu v čase volieb ani na trvalý pobyt na území Slovinska.



Hlasovanie predčasne osobne len na území Slovinska, viazané na trvalý pobyt.

- ✓ Parlamentné voľby
-

-
- ✓ Parlamentné voľby
 - ✓ Prezidentské voľby
 - ✓ Referendum
 - ✓ Voľby do EP

- ✓ Prezidentské voľby
- ✓ Referendum
- ✓ Voľby do EP

Lehoty na podanie žiadosti a odoslanie vyplnenej obálky oprávnenými voličmi bez trvalého bydliska v Slovinsku a voličmi zdržiavajúcimi sa v čase volieb v zahraničí nie sú v zákone presne vymedzené. Vo všeobecnosti sa musí hlasovací lístok odoslať včas na adresu miestnej volebnej komisie, resp. zastupiteľského úradu tak, aby bol lístok doručený najneskôr v deň volieb.

Predčasná voľba začína najskôr 5 dní pred vypísaným dňom volieb a trvá 3 dni. Voliči môžu predčasne odovzdať hlas len v okrsku kde sú zapísaní do zoznamu voličov.

Hlasovať poštou z územia Slovinska môžu len oprávnení voliči, ktorí:

- sú vo výkone trestu odňatia slobody,
- sú liečení v nemocnici alebo v iných zdravotníckych zariadeniach,
- sú invalidní/imobilní.

Žiadosť sa odosiela miestnej volebnej komisii 10 dní pred vypísaným dňom volieb.

Spojené kráľovstvo



Hlasovanie poštou nie je viazané na miesto pobytu v čase volieb, ani na trvalý pobyt na území Spojeného kráľovstva.



- ✓ Parlamentné voľby
-

-
- ✓ Voľby do orgánov miestnych samospráv
 - ✓ Referendum
 - ✓ Voľby do škótskeho parlamentu
 - ✓ Voľby do parlamentu Severného Írska
 - ✓ Voľby do welšského parlamentu
 - ✓ Voľby policajného komisára a komisára pre kriminalitu

Oprávnení voliči odosiľajú kompetentnej autorite žiadosť o hlasovanie poštou. Hlasovacie lístky odosiľajú voliči včas a tak, aby boli doručené najneskôr do 22:00 hod. v deň konania volieb.

Spojené štáty americké



Inštitút hlasovania poštou rozoznáva 4 podkategórie odovzdania hlasu poštou v závislosti od trvalého pobytu a miesta pobytu v čase konania volieb:

- Hlasovanie poštou s odôvodnením
- Hlasovanie poštou bez odôvodnenia
- Výlučná voľba poštou
- Permanentná voľba poštou

Lehoty sa líšia v závislosti od konkrétneho štátu.



Začiatok a koniec hlasovania predčasne závisí od konkrétneho štátu. Možnosť hlasovať osobne pred vypísaným dňom volieb je umožnené v 34 štátoch + DC.

Osoby s americkým štátnym občianstvom, ktorí nikdy nemali trvalý pobyt na území USA nemôžu hlasovať poštou.

Lehoty na odovzdanie hlasu v jednotlivých štátoch možné nahliadnuť tu: <http://www.ncsl.org/research/elections-and-campaigns/absentee-and-early-voting.aspx>.

Typy volieb, v ktorých je možné odovzdať hlas predčasne sa líšia v závislosti od konkrétneho štátu.

Španielsko



Hlasovanie poštou nie je viazané na miesto pobytu v čase volieb ani na trvalý pobyt na území Španielska.

- ✓ Parlamentné voľby
- ✓ Voľby do parlamentov autonómnych spoločenstiev
- ✓ Voľby do orgánov miestnych samospráv
- ✓ Voľby do EP

Podmienky a lehoty na odoslanie žiadosti o hlasovanie poštou sa líšia v závislosti od toho, či sa volič zdržiava na území Španielska alebo je počas konania volieb dočasne, resp. trvalo v zahraničí. Vo všeobecnosti však voliči odosiľajú svoje hlasovacie lístky najneskôr 4 dni pred vypísaným dňom volieb.





Švajčiarsko



Hlasovanie poštou nie je viazané na miesto pobytu v čase volieb ani na trvalý pobyt na území Švajčiarska.

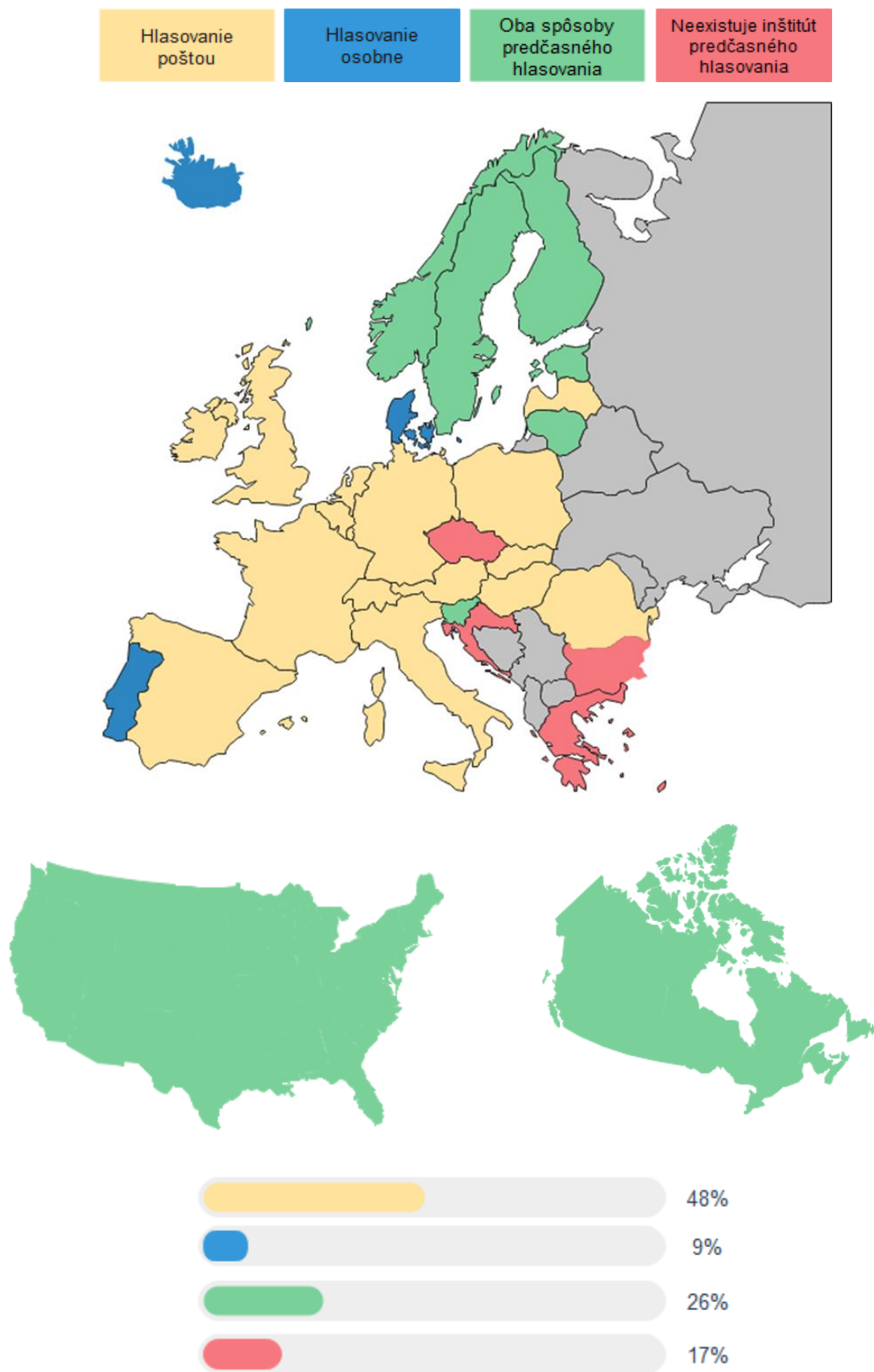
- ✓ Federálne voľby
- ✓ Kantonálne voľby
- ✓ Referendum

Možnosť hlasovať poštou majú aj voliči s dvojitém štátnym občianstvom.

| | | | |
|------------------|---|---|---|
| | <p>Len niektoré kantóny umožňujú hlasovať osobám zo zahraničia v kantonálnych voľbách.</p> <p>Hlasovacie lístky sa automaticky odosielať na adresu oprávnených voličov aspoň 3 týždne pred vypísaným dňom volieb. Lehoty na odoslanie sa líšia v závislosti od kantónov.</p> | | |
| Švédsko |  <p>Možnosť hlasovať poštou nie je viazaná na miesto pobytu v čase volieb ani na trvalý pobyt na území Švédska.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Parlamentné voľby ✓ Voľby do EP <p>Voľba poštou začína 45 dní pred vypísaným dňom volieb.</p> |  <ul style="list-style-type: none"> ✓ Parlamentné voľby ✓ Voľby do EP <p>Predčasné hlasovanie na území Švédska začína 18 dní pred oficiálnym začiatkom volieb, na zastupiteľských úradoch 24 dní pred vypísaným dňom volieb.</p> | <p>Oprávnení voliči, ktorí hlasovali osobne v stanovených dňoch pred vypísaným dňom volieb majú možnosť zmeniť svoj hlas. Hlasovať sa musí znova osobne v deň volieb vo volebnej miestnosti na území Švédska, predčasný hlas bude považovaný za neplatný.</p> |
| Taliansko |  <p>Len štátni občania Talianska žijúci v zahraničí</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Parlamentné voľby ✓ Referendum <p>Oprávnení voliči musia písomne informovať zastupiteľský úrad do 10 dní odo dňa vyhlásenia volieb. Hlasovacie lístky sa odosielať na adresu zastupiteľského úradu najneskôr 10 dní pred vypísaným dňom volieb.</p> |  | <p>Voliči žijúci v štátoch, kde Taliansko nemá diplomatické zastúpenie, majú v čase volieb právo na preplatenie 75% cestovných výdavkov.</p> |

Grafické spracovanie výsledkov

Legenda



Záver (stručné zhrnutie)

Zistili sme, že inštitút predčasného hlasovania v určitej forme využíva až 83 % krajín EÚ 28 + EFTA + USA + Kanada + Austrália. Korešpondenčné hlasovanie je z analyzovaných foriem predčasného hlasovania rozšírené v najväčšom podiele krajín. Z 35 skúmaných krajín ho v súčasnosti využíva takmer polovica (48%). Približne štvrtina krajín (26 %) umožňuje odovzdať hlas v oboch formách predčasného hlasovania. 9% analyzovaných krajín reguluje len hlasovanie osobne v stanovených dňoch pred vypísaným dňom konania volieb. 17 % krajín momentálne v žiadnej forme neupravuje inštitút predčasného hlasovania.

V skúmaných krajinách, kde sa využívajú rôzne formy predčasného hlasovania je potrebné rozlišovať legislatívu, ktorá umožňuje odovzdať hlas predčasne len konkrétnym skupinám občanov, a to predovšetkým osobám, ktoré sa počas konania volieb zdržiavajú v zahraničí, resp. trvalo žijú mimo materskej krajiny. Ku krajinám, v ktorých je inštitút predčasného hlasovania viazaný na trvalý pobyt v zahraničí, resp. zdržiavanie sa v zahraničí patria *Belgicko, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Holandsko, Lotyšsko, Maďarsko, Rumunsko a Taliansko*.

Zavedením možnosti hlasovať predčasne voličom zdržiavajúcim sa v čase volieb na území štátu sa sledujú v zásade rovnaké ciele ako vytvorením možností hlasovať korešpondenčne so zahraničia. Cieľom je zvýšiť participáciu voličov na rozhodovaní o závažných verejno-politických otázkach. Pozitívne skúsenosti zo zavedenia korešpondenčného hlasovania aj pre osoby žijúce „v tuzemsku“ možno nájsť v *Lichtenštajnsku*, kde v roku 2013 hlasovalo v parlamentných voľbách prostredníctvom pošty až 95 % oprávnených voličov. V niektorých krajinách tiež existuje právna úprava, ktorá má za cieľ reálne zabezpečiť účasť vo voľbách špecifickým skupinám osôb, napr. oprávneným voličom s telesným postihnutím, voličom vo výkone trestu odňatia slobody, atď. K týmto patrí *Írsko, Litva a Slovinsko*. Špecifickým prípadom je *Portugalsko*, ktoré kombinuje obe vyššie uvedené podmienky. *Malta a Taliansko* napriek chýbajúcej legislatíve, ktorá by zjednodušovala prístup k voľbám zo zahraničia ponúka výhody vo forme cestovných benefitov.

Inštitút predčasného hlasovania sa vo všeobecnosti uplatňuje predovšetkým v celoštátnych voľbách, t.j. v parlamentných, prezidentských voľbách, voľbách do Európskeho parlamentu, resp. v celoštátnych referendách. Predčasné hlasovanie je ojedinelé v prípade volieb do orgánov miestnych samospráv. Uplatňuje sa v *Austrálii, Islande, Kanade, Litve, Spojenom kráľovstve a v Španielsku*. Vo *Fínsku a v Estónsku*, ktoré regulujú obe formy predčasného hlasovania, je možné voliť v miestnych voľbách jedine osobne v stanovených dňoch pred vypísaným dňom konania volieb. Zaujímavým prípadom sú USA, kde sú niektoré typy volieb vykonávané výhradne korešpondenčnou voľbou.

Zoznam použitých zdrojov

ACEPROJECT: *Elections in Sweden*, Dostupné na internete: <http://aceproject.org/ero-en/regions/europe/SE/sweden-elections-in-sweden-guide>, [cit. 28.11.2018]

AEC-GOV: *Voting options*. Dostupné na internete: https://www.aec.gov.au/Voting/ways_to_vote/, [cit. 21.11.2018]

AIR MALTA: *General Election 2017*, Dostupné na internete: <https://www.airmalta.com/information/about/news-overview/news-detail/99-2017>, [cit. 12.11.2018]

BUNDESWAHLLEITER: *Bundestag election – 2017*, Dostupné na internete: <https://www.bundeswahlleiter.de/en/bundestagswahlen/2017/informationen-waehler/briefwahl.html>, [cit. 27.11.2018]

CENTRĀLĀ VĒLĒŠANU KOMISIJA: *Voting from abroad*, Dostupné na internete: <https://www.cvk.lv/pub/public/32011.html>, [cit. 25.11.2018]

CH: *Official voting papers*, Dostupné na internete: <https://www.ch.ch/en/demokratie/votes/official-voting-papers>, [cit. 17.11.2018]

DRŽAVNA VOLILNA KOMISIJA: *Postal votes within Slovenia*, Dostupné na internete: <http://www.dvk-rs.si/index.php/en/where-and-how-to-vote/postal-votes-within-slovenia>, [cit. 14.11.2018]

DELEO: *Law 459 of 27 December 2001*, Dostupné na internete: http://www.deleo.net/en/guida_legge_459.cfm, [cit. 16.11.2018]

E-SEIMAS: *Referendum Law of the Republic of Lithuania*, Dostupné na internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalActPrint/lt?jfwid=nz8qn8fey&documentId=7b65c002233a11e6acbed8d454428fb7&category=TAD>, [cit. 25.11.2018]

E-SEIMAS: *Republic of Lithuania Law on Elections to the Seimas*, Dostupné na internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/10831a4018db11e5bfc0854048a4e288?jfwid=tu0odnkka>, [cit. 25.11.2018]

EMBASSY OF ROMANIA TO THE UK: *Romanians abroad to register if they want to vote by mail in general election*, Dostupné na internete: <http://london.mae.ro/en/romania-news/6486>, [cit. 13.11.2018]

FERENC, M.: *Szavazás levélben és külképviseleten*, Dostupné na internete: <https://jogaszvilag.hu/szakma/szavazas-levelben-es-kulkepviseleten/>, [cit. 26.11.2018]

GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF CROATIA: *Five years of EU membership*, Dostupné na internete: <https://vlada.gov.hr/news/five-years-of-eu-membership-we-can-be-satisfied-we-are-launching-reforms-that-have-been-postponed-for-years/24081>, [cit. 10.11.2018]

HORNICH, P. – MARXER, W.: *Legal context of citizenship and public participation*, Dostupné na internete: https://www.liechtenstein-institut.li/contortionist/0/contortionistUniverses/397/rsc/Publikation_downloadLink/ANED_2013_LI_Citizenship_Political_Participation_FINAL.pdf, [cit. 12.11.2018]

IRISH STATE BOOK: *Electoral Act – 1992*, Dostupné na internete: <http://www.irishstatutebook.ie/eli/1992/act/23/enacted/en/html>, [cit. 24.11.2018]

IRISH STATE BOOK: *European Parliament Elections Act -1997*, Dostupné na internete: <http://www.irishstatutebook.ie/eli/1997/act/2/enacted/en/html> [cit. 24.11.2018]

JACKIEWICZ, A.: *Postal Voting and Voting by Proxy as an Alternative Voting Methods in the Light of the Electoral Code in Poland*, Dostupné na internete: https://repozytorium.uwb.edu.pl/jspui/bitstream/11320/7052/1/BSP_20A_en_Jackiewicz.pdf, [cit. 8.11.2018]

LAWS LOIS JUSTICE: *Canada Elections Act*, Dostupné na internete: <https://laws-lois.justice.gc.ca/PDF/E-2.01.pdf>, [cit. 11.11.2018]

LEGIFRANCE: *Vote par correspondance sous pli fermé*, Dostupné na internete: https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do;jsessionid=CD30A77217F2D2F4BABF415DB278E088.tpdila11v_2?idSectionTA=LEGISCTA000024372228&cidTexte=LEGITEXT000006070239&dateTexte=20170305, [cit. 17.11.2018]

LEGISLATIONLINE: *Elections in Austria*, Dostupné na internete: <https://www.legislationline.org/topics/country/44/topic/6>, [cit. 13.11.2018]

LEGISLATIONLINE: *Election Law – 2003*, Dostupné na internete: <https://www.legislationline.org/documents/id/4857>, [cit. 17.11.2018]

LE GOUVERNEMENT DU GRAND-DUCHÉ DE LUXEMBOURG: *Postal voting in legislative elections*, Dostupné na internete: <https://guichet.public.lu/en/actualites/2018/juillet/20-elections-vote-correspondance.html>, [cit. 18.11.2018]

NCSL: *Early Voting*, Dostupné na internete: <http://www.ncsl.org/research/elections-and-campaigns/absentee-and-early-voting.aspx#permanent> [cit. 18.11.2018]

NEOSKOSMOS: *Voting rights for Greeks abroad takes centrestage on political debate*, Dostupné na internete: <https://neoskopos.com/en/118576/voting-rights-for-greeks-abroad-take-centrestage-on-political-debate/>, [cit. 18.11.2018]

OSCE: *Principality of Liechtenstein*, Dostupné na internete: <https://www.osce.org/odihr/elections/liechtenstein/292261?download=true>, [cit. 12.11.2018]

OSCE: *Netherlands, Parliamentary Elections, 15 March 2017: Final Report*, Dostupné na internete: <https://www.osce.org/odihr/elections/netherlands/321821?download=tru>, [cit. 18.11.2018]

PARLAMENT 2017: *Types of voting*, Dostupné na internete: <http://www.parlament2017.cat/en/preguntes-mes-frequents/modalitats-vot/vot-correu/index.html>, [cit. 16.11.2018]

RIIGITEATAJA: Riigikogu Election Act, Dostupné na internete: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/Riigikogu/act/506052016002/consolide>, [cit. 22.11.2018]

STJORNARRADID: *Local Government Elections on 26 May 2018*, Dostupné na internete: <https://www.stjornarradid.is/efst-a-baugi/frettir/stok-frett/2018/02/24/Local-Government-Elections-on-26-May-2018/>, [cit. 9.11.2018]

THE DANISH PARLIAMENT: *The Parliamentary Electoral System in Denmark*. Dostupné na internete: https://www.thedanishparliament.dk/~media/pdf/publikationer/english/the-parliamentary-system-of-denmark_2011.ashx [cit. 21.11.2018]

UK GOVERNMENT: *Ways of voting*, Dostupné na internete: <https://www.gov.uk/voting-in-the-uk/postal-voting>, [cit. 15.11.2018]

VAAELIT: *Voting in advance*, Dostupné na internete: <https://vaalit.fi/en/voting-in-advance>, [cit. 20.11.2018]

VALIMISED: Riigikogu (parliamentary) elections. Dostupné na internete: <https://www.valimised.ee/en>, [cit. 20.11.2018]

YLE: *Finland to finally allow postal voting in 2019 elections*, Dostupné na internete: https://yle.fi/uutiset/osasto/news/finland_to_finally_allow_postal_voting_in_2019_elections/10392481, [cit. 19.11.2018]